

Industri Energi

Notat 6. oktober 2022

## Statsbudsjettet 2023

6. oktober presenterte regjeringen forslaget til statsbudsjett for 2023.

Budsjettdokumentene er tilgjengelig [her](#).

### Oppsummering

- Regjeringen har lagt fram et budsjett som skal redusere prisveksten og ta ned temperaturen i økonomien. Regjeringen mener at budsjettet vil ta ned prisveksten fra 4,8 % i 2022 til 2,8 % i 2023.
- Statens strøminntekter øker med 79 mrd. kr i 2022 og 73 mrd. kr i 2023, sammenlignet med gjennomsnittet i perioden 2010-2021. Statens ekstraintekter (73-79 mrd. kr) er betydelig høyere enn statens utgifter til strømstøtte (45-50 mrd. kr i året).
- Inntektene fra petroleumsvirksomheten øker fra 304 mrd. kr i 2022 til 1412 mrd. kr i 2023
- Netto kontantstrøm fra SDØE øker fra 96 mrd. kr i 2022 til 514 mrd. kr i 2023
- Statens inntekter i 2023, inkludert oljeinntektene, anslås til 2.875 mrd. kr, noe som gir et overskudd på 1.127 milliarder kr som settes inn på Oljefondet.
- Redusert oljepengebruk: det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet reduseres fra 335 mrd. kr i 2022 til 316 mrd. kr i 2023. Uttak fra SPU reduseres fra 2,6 % i 2022 til 2,5 % i 2023.

### Finans

- Økt grunnrenteskatt på vannkraft: Den effektive satsen økes fra 37 til 45 %. Samlet marginalsatt (grunnrenteskatt og selskapskatt) blir 67 % for vannkraft. Inntekter fra salg av opprinnelsesgarantier inkluderes i grunnrenteskattgrunnlaget.
- Grunnrenteskatt på egenprodusert energi skal skattlegges etter spotprisen, og ikke avtaleprisen. Det vil bety at f.eks. Hydro Energi må betale grunnrenteskatt som en hvilken som helst kraftprodusent, på tross av at Hydro bruker vannkraft som innsatsfaktor i egen produksjon.
- Grunnrenteskatten endres slik at volum for fastprisavtaler skattlegges etter avtaleprisen, og ikke spotprisen.
- Høyprisbidrag på vann- og vindkraft: Vann- og vindkraftprodusenter må betale 23 % av den delen av strømprisen som overstiger 70 øre/kwh, beregnet time for time i hvert prisområde. Høyprisbidraget trådte i kraft allerede 28. september.
- Grunnrenteskatt på vindkraft: Landbasert vindkraft får effektiv sats på 40 %. Inntektene skal fordeles likt mellom vertskommunene og staten.
- Grunnrenteskatt på havbruk: overskuddsbasert grunnrenteskatt på 40 % for matfiskoppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Bunnfradrag på 4-5000 tonn maksimal tillatt biomasse.
- Oljeskatten økes: satsen på friinntekten reduseres fra 17,69 prosent til 12,4 prosent. Det betyr økt skatt på 2 mrd. kr. i 2023 og 11 mrd. kr i hele perioden den midlertidige skattepakken skal gjelde.
- Formuesskattesatsen øker fra 0,95 til 1 %.

- Økt arbeidsgiveravgift på inntekter over 750.000 kr. Blir innført som en ekstra arbeidsgiveravgift på 5 % for lønnsinntekter over 750.000.
- Inntekter over 750.000 kr får økt trinnskatt. Skatt på inntekter under 750.000 kr reduseres med 4,5 mrd. kr.
- Utbytte på 30 mrd. kr fra aksjer eid av Nærings- og fiskeridepartementet, eksklusert Equinor. Inkluderer 11,3 mrd. kr i utbytte fra Statkraft
- 15 mrd. kr i utbytte fra Equinor, opp fra 13 mrd. i 2022

## Olje og energi

### Kraft og nett

- Styringsmekanisme for vann i magasinene: Skal bidra til å spare vann ved lave magasinivåer og begrense eksporten. Regjeringen vil slutføre arbeidet høsten 2022.
- Mellom 6 og 10 mrd. kr av Statnetts inntekter skal tilbakeføres nettselskapene. Nettselskapene kan bruke pengene på redusert nettleie.
- Vind på land: det kommer et høringsnotat om vindkraft på land i løpet av høsten 2022. Forslaget vil handle om hvordan vindkraft på land skal bygges ut fremover.
- Produksjonsavgiften for landbasert vindkraft øker fra 1 øre/kwh til 2 øre/kwh. 82,5 mill. i tilbakeføring av avgift fra landbasert vindkraft til vertskommuner.
- Solenergi: regjeringen vil «så snart som mulig» se på regulatoriske barrierer for solenergi og deling av egenprodusert solkraft. Kartleggingen skal fokusere på prosjekter knyttet til industri og næringseiendom, gjerne i kombinasjon med batterier som unngår nye nettinvesteringer.
- Energisparing i husholdningene: klima- og energiltak i husholdninger og næringsliv økes med 100 mill. kr til 400 mill. kr i 2022. Fra 2021 til 2024 vil Enova stille med 1,1 mrd. kr til husholdningene. Husbanken får 480 mill. kr til energiltak, hvorav 200 mill. er overført fra Enova.
- 165 mill. til energimyndighetene som skal bidra til mer fornybar energi, inkl. saksbehandlingskapasitet, analyse, sikkerhet og beredskap.
- Strømstøtten til husholdningene forlenges ut 2023. Ventet å koste 45 milliarder kr i 2023.
- Avvikler lav sats på elavgift for datasentre.

### Petroleum

- Langskip: Viderefører satsingen på Langskip med 3,58 milliarder i 2023, som inkluderer Norcem, Klemetsrud og Northern Lights.
- Oljeskatten økes: satsen på friinntekten reduseres fra 17,69 prosent til 12,4 prosent. Det betyr økt skatt på 2 mrd. kr. i 2023 og 11 mrd. kr i hele perioden den midlertidige skattepakken skal gjelde.
- Norwep bevilges 34,5 mill. Som er økning fra 29 mill. for 2022 etter økning på 5 mill. i revidert 2022. (Fikk 34 mill. for 2021).
- 45 mill. kroner til studier, analyser og geologisk kartlegging av kontinentalsokkelen, herunder petroleumressurser og mineraler på havbunnen.

### Vår kommentar:

*Industri Energi mener det er viktig at Norge fortsatt utvinner lønnsomme energiressurser fra norsk sokkel i en situasjon hvor bortfallet av russisk gass gjør at Europa trenger mer energi fra andre kilder.*

*Norwep er et viktig virkemiddel for eksportsatsing, inkludert havvind. Norwep trenger 40 mill. for å unngå kutt og for Industri Energi er det opplagt at vi må ta oss råd til det når vi vet at eksporten fra industrien må opp framover.*

*Forlengelse av strømstøtteordningen ut 2023 gir husholdningene viktig trygghet på vei inn i vintermånedene. Det er bra at regjeringen er i gang med å følge opp strømnnettvalgets arbeid ved å øke bevilgningene til NVE slik at nett kan bygges raskere. Mye nett må bygges raskt om vi skal nå klimamål og utvikle industrien.*

*For å nå ambisiøse klimamål må vi utvikle teknologiske løsninger som kutter utslipp. Derfor er videreføringen av satsningen på karbonfangst og -lagring viktig.*

## **Næring og hav**

- Grønn nærings- og eksportromstillingspakke:
  - 600 mill. til Grønn plattform i 2023-2025: Retter seg mot prosjekter innenfor grønn industri, skog- og treforedling, havvind, grønn skipsfart og omstilling på verft.
  - Nysnø Klimainvesteringer styrkes med 100 mill. kr og får 600 mill. i 2023.
  - SIVAs eiendomsvirksomhet styrkes med 100 mill. Kr.
  - Innovasjon Norges - «Hele Norge eksporterer» styrkes med 10 mill. Kroner
  - Norges geologiske undersøkelse styrkes med 10 mill. Kartlegging av nødvendige mineraler til det grønne skiftet.
  - Grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene styrkes med 10 mill. Kroner.
- Hele Norge eksporterer
  - Verbalpunkter: Følge opp eksportreformen «Hele Norge eksporterer» - påvirke prosesser og regelverksutvikling i EU, utløse lønnsomme prosjekter gjennom virkemiddelapparatet som bidrar til grønn omstilling og økt eksport og sikre stabil, god og konkurransedyktig markedsadgang for norsk sjømat i eksisterende og prioriterte nye markeder.
- Aktivt statlig eierskap
  - Verbalpunkter: Utvikle og forsterke det statlige eierskapet i omstillingen av norsk økonomi og arbeide for at selskapene har kompetente og velfungerende styrer.

*Vår kommentar:*

*Industri Energi støttet endringene i handlingsrommet til Eksportfinansiering Norge (Eksfin) i 2022. At det kan gis lån og garantier til eksportrettede investeringer og klimavennlige investeringer som har eksportpotensial er viktig virkemidler for å fremme eksport. Nå er det viktig at privat kapital leder an, forbundet støtter regjeringens mål er å mobilisere mest mulig privat kapital.*

*EU er Norges viktigste handelspartner og EØS-avtalen er vår viktigste handelsavtale. For å nå Hurdalsplattformens mål om å øke eksporten utenom olje- og gass med 50 pst. er det avgjørende at vi er del av et homogent indre marked i Europa. EØS-avtalen ligger til grunn for Norges forhold til Europa. Forbundet mener at og en mer aktiv tilstedeværelse i Brussel og i de europeiske hovedstedene, i tett dialog med partene i næringslivet er viktig for å ivareta norske interesser.*

*Rett kompetanse til å bekle et styreverv handler om relevant erfaring og bakgrunn samt personlige egenskaper. Det er ikke slik at å ha Norsk Handelshøyskole eller jussutdannelse på CV-en er den ene*

*og rette kompetansen for å være styremedlem. Industri Energi viser til at i norsk fagbevegelse har mange dyktige folk med et bredt spekter av kompetanse. Vi har folk med næringslivserfaring, erfaring fra politikk, økonomi og samfunn, og vi har en rekke folk som har med seg styreefaring etter å ha vært ansattvalgt i styrer.*

*Industri Energi etterlyser en større satsing på legemiddelproduksjon i Norge. Vi har kunnskapsmiljøer i verdensklasse innen medisinsk forskning, legemiddel- og vaksineproduksjon, livsvitenskap og industrielle prosesser. Vi har en konkurransedyktig helseindustri. Vi har kapital. Vi har fortrinn som kan brukes for å konkurrere i det internasjonale markedet for vaksiner og andre legemidler.*

## **Klima og miljø**

- CO<sub>2</sub>-kompensasjonsordningen øker med 1,9 milliarder kroner i 2023-budsjettet sammenliknet med 2022. I 2023-budsjettet blir det foreslått en bevilgning på 4,7 milliarder kroner. Estimater er usikkert. Regjeringen ønsker å bevare kompensasjonsordningen og sikre forutsigbare vilkår for industrien på en måte som avgrensede utgiftene for staten. På grunn av innlemningen av egenkraft kombinert med økte kvotepriser er det ventet at kostnadene ved CO<sub>2</sub>-kompensasjonsordningen for industrien kommer til å øke til drøyt 100 milliarder kroner over perioden 2021–2030. For å sikre at ordningen er bærekraftig foreslår regjeringen derfor å innføre et kvoteprisgulv på 200 kroner. Det vil si at industrien kun får støtte for den delen av kvoteprisen som overstiger 200 kroner. Kvoteprisgulvet innebærer at staten bærer hele risikoen for økte kvotepriser. Selv med en justering av ordningen, øker bevilgningen med 1,9 milliarder kroner, eller drøyt 68 prosent sammenliknet med saldert budsjett for 2022. Uten innføring av kvoteprisgulv ville bevilgningen vært om lag 7,4 milliarder kroner i 2023-budsjettet.

*Vår kommentar:*

*Industri Energi er urolige for hva de langsiktige konsekvensene av dette kuttet kan bli for norske industriarbeidsplasser. Forutsigbarhet om CO<sub>2</sub>-kompensasjonsordningen har vært viktig for å sikre investeringer i industrien. Regjeringen var tydelig på at CO<sub>2</sub>-kompensasjonsordningen skulle videreføres og styrkes i Hurdalsplattformen. Dette er det motsatte. Regjeringen har i dette forslaget innført en ny modell for beregning som gjør oss skeptisk. Vi hadde ønsket at man brukte mer tid til å finne en løsning i samarbeid med partene i arbeidslivet. Det er også krevende at regjeringen med forslaget ikke bruker handlingsrommet i EØS-avtalen. Industri Energi har tidligere krevd at vi bruker dette handlingsrommet fullt ut for å sikre norske industriarbeidsplasser.*

- CO<sub>2</sub>-avgiften for ikke-kvotepliktig sektor økes med 21 %, i tråd med videre opptrapping til 2000 kr per tonn CO<sub>2</sub> innen 2030.
- Regjeringen ønsker å gjøre økonomien mer sirkulær. Det betyr å holde ressursene lenger i kretsløpet, at de blir brukt mer effektivt, og ikke blir kastet. Regjeringen viderefører de 30 millioner kronene som ble satt av til oppfølging av den nasjonale strategien for sirkulær økonomi. Å omstille til en mer sirkulær økonomi vil bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og FNs bærekraftsmål.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Enova med 500 millioner kroner i 2023. Den økte bevilgningen gjør at Enova blant annet kan øke støtten til utslippsreduksjoner i industrien som ikke er omfattet av klimakvotene, og til elektrifisering av fartøy, tungtransport og

anleggsmaskiner. Samlet blir det foreslått en bevilgning til Enova på 4,5 milliarder kroner i 2023.

- Klemetsrud: 510 mill. kr til CCS på Hafslund Celsios anlegg på Klemetsrud.

## Utenriks

- Årets budsjett er preget av krigen i Ukraina. Prioriterte områder er humanitær innsats, kampen mot sult og klimaendringer og styrket innsats for kvinners rettigheter.
- Bistandsbudsjett på 43,8 mrd. kroner for 2023. Det er en nominell økning på 2,5 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2022. Siden veksten i anslått brutto nasjonalinntekt (BNI) er eksepsjonelt høy, betyr forslaget at bistand reduseres til 0,75 pst. av anslått BNI.
- For 2023 foreslås det 2 mrd. kroner i bistand til Ukraina, i tillegg til militær støtte
- Regjeringens hovedmål i utviklingspolitikken er å bidra til samfunnsendring gjennom å bekjempe ulikhet og fremme økonomisk utvikling og velferd i utviklingsland. Hovedveien ut av fattigdom går gjennom bærekraftig økonomisk vekst, jobbskaping, et velorganisert arbeidsliv og rettferdig fordeling.
- Regjeringen legger menneskerettighetene til grunn for all sin innsats og det å motvirke enhver tendens til svekking av disse har høy prioritet. Det framheves at "Fagforeninger spiller en viktig rolle som pådrivere for folkestyre og demokrati. Bevilgningen skal bidra til styrket innsats for arbeidstakerrettigheter. Det skal legges særlig vekt på tiltak som fremmer et likestilt arbeidsliv, trepartssamarbeid, beskyttelse av fagforeningsrepresentanter og gjennomføring av internasjonale arbeidsstandarder."
- Regjeringen vil også fortsette arbeide med å styrke kvinners rettigheter, inkludert til retten til å bestemme over egen kropp. Det foreslås å øke bevilgningen til likestilling med 20 millioner kroner fra 2022 til 2023.
- Bevilgningen til nedrustningsarbeid og arbeid mot kjernefysisk sikkerhet reduseres med 2/3 til 10,5 mill. Det medfører at det ikke gjennomføres utlysning av midler til organisasjoners arbeid for nedrustning av kjernevåpen og andre masseødeleggelsesvåpen i 2023.

*Vår kommentar:*

*Det er skuffende at man går vekk fra forliket om 1% av BNI til internasjonal innsats for å oppnå FN-målene om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, en ambisjon som også er nedfelt i Hurdalsplattformen.*

*Vi er glade for at det under kapitlet om menneskerettigheter eksplisitt uttrykkes at fagforeninger spiller en viktig rolle som pådrivere for folkestyre og demokrati. Bevilgningen skal bidra til styrket innsats for arbeidstakerrettigheter. Det skal legges særlig vekt på tiltak som fremmer et likestilt arbeidsliv, trepartssamarbeid, beskyttelse av fagforeningsrepresentanter og gjennomføring av internasjonale arbeidsstandarder.*

*Vi er skuffet over at statsbudsjettet ikke kommer med nye midler til arbeid med kjernefysisk nedrustning og at regjeringen varsler at det ikke vil bli gjennomført utlysning av tilskuddsmidler til organisasjoner som arbeider mot atomvåpen i 2022.*

## Arbeid og inkludering

- Øke fagforeningsfradraget fra 5 500 kr i 2022 til 7 700 kroner i 2023. Med det er fagforeningsfradraget mer enn doblet fra 2021 da det var på 3 800 kr.
- Regjeringen foreslår 30 mill. kroner i tiltak for å redusere useriøsitet og sosial dumping i 2023.
- Regjeringen foreslår å styrke ressursene til Arbeidstilsynet.
- Regjeringen vil styrke arbeidstakers rettigheter og legge til rette for hele og faste stillinger.
- Regjeringen vil blant annet sette i gang et forsøk med arbeidsorientert uføretrygd for nye unge uføre, og bidra til at flere med psykiske lidelser eller rus-problemer kan delta i arbeidslivet gjennom økt bevilgning til individuell jobbstøtte (IPS).

### Vår kommentar:

*Internasjonal trend med lavere medlemskap i fagforeninger. Meget viktig at vi motarbeider dette nasjonalt. Høy organisasjonsgrad er en forutsetning for bevaring av den norske modellen, en modell som partene står sammen om å forsvare. Et høyere fagforeningsfradrag er en vesentlig faktor for videre høy organisasjonsgrad, og sett i sammenheng med stort press på private husholdningers økonomi.*

*Arbeidet med sosial dumping og faste stillinger som hovedregel, er også knyttet til forebyggende og helsefremmende arbeidsliv. En trygg arbeidsplass, med et inkluderende, åpent og trygt arbeidsforhold, er en forutsetning for at arbeidstakerne skal kunne stå i et langt arbeidsliv.*

*Lav arbeidsledighet og fremtidige utfordringer med tilgang på arbeidskraft og kompetanse, gir mulighet for å sette inn tiltak mer tilpasset grupper som står lengre unna arbeidslivet for å inkludere disse. Samtidig stiller det også høye krav til tiltak og ressurser som må prioriteres også økonomisk.*

## Innspill på statsbudsjettet fra Industri Energi Ung

### Arbeidsliv – Ungdomsgaranti

Regjeringen foreslår å bevilge 175 millioner kroner i 2023 til innføring av en ny ungdomsgaranti i regi av NAV.

Ungdomsgarantien skal sikre at unge som trenger hjelp med å komme i arbeid følges tett og tidlig opp så lenge det er nødvendig. Målet er at flere skal fullføre utdanning og komme i ordinært arbeid.

### Vår kommentar:

*Ungdomsgaranti er endelig på plass i statsbudsjettet.*

*Arbeidet med å få til en ungdomsgaranti som skal forhindre at unge faller ut av samfunnet har vært noe Industri Energi Ung og de andre forbundene i LO har jobbet sammen med AUF for å få til. Vi er veldig fornøyde med at dette nå er på plass.*

*Det er dessverre unge mennesker i dag som faller ut av samfunnet fordi de verken har arbeid eller skole/studieplass. Det vi også ser er at når man først faller ut er det vanskeligere å komme tilbake igjen. Med en ungdomsgaranti skal man sikre at unge mennesker under 30 år ikke faller ut, men*

*heller får hjelp i form av tiltak som skal sikre at de kommer seg ut i jobb eller en skole/studieplass. Dette er et viktig samfunnstiltak som vil spare velferdsstaten mye ressurser i fremtiden, men det vil ikke minst gi de som er rammet muligheten til et bedre liv.*

### **Videregående opplæring - utstyrsstipend**

Regjeringen foreslår å bevilge 50,1 millioner kroner til å øke utstyrsstipend for elever på yrkesfaglige utdanningsprogram fra undervisningsåret 2023–24. Utstyrsstipendet skal bidra til å dekke det eleven trenger av utstyr på det utdanningsprogrammet eleven tar.

### **Videregående opplæring – Økt fullføring og bedre kvalifisering**

Regjeringen foreslår en samlet økning på 330 millioner kroner til tiltak for at flere skal fullføre videregående opplæring. Av dette skal 60 millioner kroner gå til videreføring og styrking av tilskuddet til ordningen *Fagbrev på jobb*.

Budsjettforslaget innebærer også en økning på nær 80 millioner kroner til flere læreplasser samt bedre kvalifisering og formidling av læreplasser. Det foreslås å bruke til sammen 458 millioner kroner på dette arbeidet.

Budsjettforslaget legger også til rette for en rekke endringer i opplæringsloven, som Regjeringen tar sikte på å fremme våren 2023. Endringene skal bidra til økt fullføring og kvalifisering. Dette omfatter blant annet:

- å utvide målgruppen som kan få hjelp fra for oppfølgingstjenesten for unge utenfor arbeid og utdanning
- tilgang til rådgivning for lærlinger
- rett til særskilt norskopplæring for voksne i grunnopplæringen.

Tilskudd som legger til rette for å finansiere en fullføringsrett og en rett til yrkesfaglig rekvalifisering blir videreført.

### **Vår kommentar:**

*Det er satt av midler til å styrke den videregående opplæringen for å kvalitetssikre denne ytterligere. Rent konkret dreier det seg om et økt tilskudd på 80 millioner kroner, og vil totalt gi 458 millioner kroner. I tillegg til økt støtte så jobbes det også med en ny opplæringslov som blant annet skal gjøre det lettere å ta fagbrev. Det er ingen tvil om at den videregående opplæringen trenger et løft. Vi trenger flere fagarbeidere i fremtiden, og vi håper at disse midlene samt de tiltakene som er foreslått skal være med å bidra til dette. Både økte tilskudd til skolene, men også lovendringer vil være gode tiltak til å sikre dette.*

### **Studenter:**

Regjeringen foreslår at universitetene og høyskolene skal kreve minst kostnadsdekkende studieavgift fra studenter utenfra EØS og Sveits fra og med høstsemesteret 2023.

Regjeringen foreslår å redusere stipendandelen i den ordinære skolepengestøtten for utdanning utenfor Norden til 40 pst. for alle studenter fra og med studieåret 2023–24.

Regjeringen foreslår midler til 500 nye studieplasser ved fagskolene.

Regjeringen vil at geografi og økonomi ikke skal være et hinder for at unge får den opplæringen de ønsker seg. Regjeringen foreslår derfor å øke stipendene fra Lånekassen for borteboere og utgifter til utstyr i videregående opplæring.

Studiestøtten økes ikke.

**Vår kommentar:**

*Statsbudsjettet for 2023 legger opp til at studentene skal få 328 kr mer i måneden. Regjeringen har gang på gang lovet et skikkelig løft til studentene. Når tall fra SIFOs referansebudsjett viser at studenter går flere tusen kroner i minus hver måned er dette for lite. Dette hjelper heller ikke mye på når vi står oppe i en høy prisvekst og mange har høye strømutfgifter. Vi skulle også gjerne skulle sett at regjeringen skulle hørt på LO - forbundene som på kongressen vedtok studiestøtte på 2 G. Vi hadde håpet at 2023 skulle bli studentenes år og at regjeringen hadde økt studiestøtten til minst 1,5 G og aller helst 2 G som LO kongressen har vedtatt.*

*I statsbudsjettet blir det satt av tilskudd til 1650 studentboliger. Ifølge Norsk studentorganisasjon (NSO) mangler det fremdeles nesten 15 000 studentboliger for å nå målet om å kunne tilby 20 % av studentene å bo i studentbolig.*

*NSO har lenge sagt at det må bygges flere studentboliger og at en del av de vi allerede har bør oppgraderes. Dette er vi helt enig i. Når vi mangler så mange studentboliger er regjeringens bevilgning for lavt.*